

Gmina Dzierzkowice znajduje się w zachodniej części powiatu kraśnickiego. Zajmuje powierzchnię 87,22 km² oraz liczy około 5500 mieszkańców. Sąsiaduje z gminami: Urzędów – od północy, Kraśnik (gmina miejska i wiejska) – od wschodu, Trzydnik Duży – od południowego wschodu, Gościeradów – od południa, Annpol – od południowego zachodu i Józefów nad Wisłą (gmina powiatu opolskiego) – od zachodu. W skład gminy Dzierzkowice wchodzi 15 miejscowości, w tym 14 sołecth.

Współrzędne geograficzne centrum gminy to: 50°50'41" N, 22°06'47" E.

Centralnym punktem gminy jest pięknie orestaurowany w ostatnich latach skwer w Dzierzkowicach-Rynku, przy skrzyżowaniu dróg do Urzędowa, Kraśnika i Annapola, na którym znajduje się **pomnik żołnierzy poległych w czasie I i II wojny światowej** ☛, tzw. pomnik partyzanta, postawiony przez społeczeństwo Dzierzkowic w 1973 r. dla uczczenia ofiar I i II wojny światowej, zrekonstruowany w 2010 r. Obok znajduje się siedziba **Urzędu Gminy Dzierzkowice** ☛.

Z najstarszymi dziejami Dzierzkowic związane jest **Wzgórze Zamkowe** ☛, zwane też Grodziskiem, znajdujące się w Terpentynie w pobliżu drogi w kierunku Józefowa nad Wisłą. Istniejący tam zamek – wzniesiony prawdopodobnie za Kazimierza Wielkiego – był siedzibą starostwa urzędowskiego obejmującego: Urzędów, Dzierzkowice i Księżomierz (klucz dóbr królewskich). Prawdopodobnie właśnie tam zatrzymywali się królowie: Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło, Aleksander Jagiełłończyk czy Zygmunt I Stary. Wspomniany obiekt zamkowy zbudowany był z drewna i cegły. Miał plan prostokąta i był podpiwniczony z dwiema kondygnacjami. Dziedziniec otoczony był murem obwodowym, w którym znajdowała się brama wjazdowa. W XVII wieku zamek rozbudowano. W jego wnętrzu znajdowało się kilka pokoi, a w nich piece z piękną ornamentyką koloru białego i zielonego oraz oryginalne kominki. Przy zamku istniał dwór zbudowany również z drewna i wyposażony podobnie jak zamek. Do dnia dzisiejszego pozostały fundamenty dawnego zamku, fragmenty fosy, a mieszkańcy sporadycznie znajdują jeszcze elementy budowli i jej wyposażenia. Według niepotwierdzonych informacji znaleziono tam również topór i pień kata, które trafiły do jednego z krakowskich muzeów. Na Wzgórzu Zamkowym kilkakrotnie prowadzono badania archeologiczne – ostatnio na niewielką skalę w 1994 r. przez Muzeum Regionalne w Kraśniku.

Największym, najciekawszym i zapewne najważniejszym zabytkiem Dzierzkowic jest drewniany **kościół parafialny** ☛ wraz z **dzwonnica** ☛. Znajduje się on w centrum miejscowości, w Dzierzkowicach-Rynku. Pierwsze wzmianki o parafii dzierzkowickiej pochodzą z początku XIV w. Na miejsce wcześniejszej świątyni, zniszczonej przez pożar, w latach 1730–1748 postawiono istniejącą do dziś kościół pw. św. Stanisława i św. Marii Magdaleny, konsekrowany w 1751 r. przez bpa Kajetana Sołtyka. W latach 1766–1781 budynek odnowiono, a w 1892 r. gruntownie przebudowano (podwyższono). Kościół jest drewniany, konstrukcji zrębowej, oszalowany, jednonawowy. Przy prezbiterium z jednej strony znajduje się zakrystia, po przeciwnej stronie – skarbczyk, przy nawie – krucha dobudowana w okresie późniejszym. Nad nawą jest wieżyczka na sygnaturkę. Elewacja frontowa zakończona jest dwiema wieżyczkami kwadratowymi z hełmami. Wewnątrz kościoł jest otynkowany i malowany gładko. Posadzka z płyt granitowych, 3 ołtarze drewniane: główny o charakterze barokowym z 3 obrazami zmiennymi: Matki Boskiej z Dzieciątkiem, św. Stanisława BM i św. Marii Magdaleny, ponadto rzeźbione figury. Ołtarz boczny prawy – Serca Pana Jezusa, lewy – Matki Bożej, rokokowe z II połowy XVIII w. Na chórze muzycznym 16-głosowe organy z 1958 r. Na kościele znajdował się rzeźbiony zabytkowy kamienny zegar słoneczny w kształcie serca, podpisany „Dębno 1704”, lecz trafił on do muzeum zegarów w Jędrzejowie, подарowany przez jednego z księży dzierzkowickiej parafii. Przed kościołem znajduje się murowana dzwonnica-brama z 1880 r. z 3 dzwonami oraz figurami patronów świątyni. Kościół wraz z dzwonnica, parkanem i cmentarzem przykościelnym wpisany jest do rejestru zabytków.

Kaplica w Ludmiłowie ☛ – niewielki murowany kościółek pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny, wybudowany w 1984 r., wchodzący w skład parafii w Dzierzkowicach. Znajduje się w pobliżu drogi do Annapola.

Sanktuarium Świętej Otylii ☛ – znajduje się na północno-wschodnim krańcu gminy Dzierzkowice, przy drodze powiatowej, niedaleko pierwszych zabudowań Urzędowa, który uznał św. Otylę za swoją patronkę. Początki kultu św. Otylii kryją mroki dziejów. Stare źródła pisane, protokoły wizytacyjne z końca XVIII wieku stwierdzają, że w tym miejscu stał już wtedy kościół pod wezwaniem św. Otylii, zwany też czasem kaplicą, że dokonywano remontów tego kościoła i że istniał żywy kult tej świętej. Początek kultu musiał więc być znacznie wcześniejszy. Trudno dokładnie ustalić zarówno czas budowy kościoła św. Otylii w Urzędowie jak i początek oraz okoliczności powstania kultu. Nie ma już bowiem tego kościoła, ani też domu szpitalnego, zbudowanego z drewna pochodzącego z jego rozbiórki. Obecna kapliczka, stojąca nad stokiem pod lasem, przy drodze do Dzierzkowic pochodzi z 1890 r. Jest drewniana i skromna. W swej prostocie jednak bardzo piękna. Wierni gromadzą się przy niej nawet w dni powszednie. Woda wypływająca ze źródła pod kapliczką jest uznawana w miejscowej tradycji za leczniczą – szczególnie przy schorzeniach oczu. Przesyłają tę wodę swoim znajomym, mieszkającym w innych miejscowościach. Przynależność parafialna tego świętego miejsca jest oczywista – jest to Urzędów.

Kapliczka w Wyżnicy – zabytkowa murowana kapliczka z 1938 r., wewnątrz drewniana Pieta, styl gotycko-ludowy. Znajduje się przy drodze do Kraśnika, w pobliżu szkoły podstawowej.

Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Chrusłankach Józefowskich ☛ – wizytówka wszystkich cmentarzy wojennych Lubelszczyzny. Najłatwiej i najszybciej można do niego dotrzeć z Dzierzkowic-Woli, kierując się koło młyna i dalej przez Groblę. Założony został w latach 1916–1918 na nieregulaminym planie, składał się z 21 mogił pojedynczych i 30 zbiorowych ułożonych w równoległych rzędach. Jego twórcami byli oficerowie Wydziału Grobów Wojennych przy dowództwie twierdzy Kraków. Pochowano tam początkowo 137 żołnierzy niemieckich i 25 rosyjskich poległych lub zmarłych na początku lipca 1915 r., ustawiono żelwne krzyże i tabliczki. W roku 1933 przeniesiono tam szczątki 175 Niemców z cmentarza wojennego w Idalinie, poległych w bitwie pod Idalinem 3–7 lipca 1915 r. – dokonano ekshumacji zwłok i ustalono personalia poległych. Podczas II wojny światowej cmentarzem opiekowali się żołnierze niemieccy. Po wojnie cmentarz zaniedbany, a na początku lat 80. zdewastowany. Mogiły rozkopano i sprofanowano. W roku 1991 podjęto prace remontowe – groby otopcządkowano, każdą mogiłę otoczono kamieniami i oznaczono krzyżem z metalową tabliczką. Całość otoczono murem z kamieni z rowem od strony bramy wejściowej. Prace ukończono w 1993 r. Znacznego wsparcia przy ich realizacji udzieliły m.in. ambasada Niemiec i Austriacki Czarny Krzyż.

Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Dzierzkowicach-Podwodach ☛ powstał 24–25 sierpnia 1914 r. tuż po walkach toczonych w trakcie tzw. I bitwy kraśnickiej (23–25 sierpnia). Założony został na miejscu krwawych walk wśród pól, między wsiami Suchodoly i Podwody, przy skrzyżowaniu dróg polnych przy istniejącej kamiennej kapliczce. W dokumentacji z czasów I wojny światowej i w literaturze austriackiej określany jest jako „Friedhof bei Suchodoly”.

Pierwotnie pochowano tu 120 żołnierzy armii austro-węgierskiej, w tym 50 z 13. pułku piechoty tzw. dziedz krakowskich oraz 14 żołnierzy rosyjskich. W roku 1917 cmentarz przybrał obecny kształt i został ogrodzony drewnianym płotem. Po ekshumacjach w czasie I wojny światowej i w okresie międzywojennym spoczęło tu ostatecznie około 180 żołnierzy obu armii, w tym wielu Polaków. Stopniowo cmentarz niszczał i ulegał zapomnieniu. W latach 30. planowano jego odnowienie. Po II wojnie światowej nie prowadzono już większych prac renowacyjnych.

Dzięki staraniom Austriackiego Czarnej Krzyża oraz Gminy Dzierzkowice w 2011 r. cmentarz został zrewaloryzowany. Wykonano prace porządkowe, trwałe metalowe ogrodzenie oraz granitowy pomnik z tekstem w języku polskim, rosyjskim i niemieckim.

Pomnik w Dzierzkowicach-Zastawiu – zlokalizowany przy drodze w kierunku Józefowa nad Wisłą. Wybudowany został w 45. rocznicę śmierci żołnierzy AK zamordowanych przez UB. Ufundowany został przez społeczeństwo Dzierzkowic i Urzędowa.

Obiekty dawnego przemysłu i rzemiosła

Młyn Jaroszyńskich ☛ – nazwa młyna pochodzi od rodziny Jaroszyńskich, która młynem się zajmowała. Nie ustalono kto i kiedy go wybudował. W początkowym okresie był to młyn wodny o drewnianej konstrukcji napędzany przez koło podsiębiernie. Niestety został on zniszczony przez pożar, podpalony przez wycofujące się wojska carskie w lipcu 1915 r. Obecny budynek wybudował w 1916 r. Antoni Jaroszyński. Początkowo jego napęd stanowiły 2 koła podsiębiernie. Młyn zmodernizował Józef Jaroszyński, syn Antoniego, wstawiając turbinę wodną i walcę. Następnie młyn zelektryfikowano, ale korzystano jeszcze przez pewien czas z turbiny wodnej. W latach powojennych młyn odebrano dotychczasowemu dzierżawcom i jako państwowy był eksploatowany przez GS. W kolejnych latach wypuszczony w ajencję. Ostatnim jego użytkownikiem był Marian Jaroszyński. Obecnie młyn już nie funkcjonuje.

Młyn elektryczny w Dzierzkowicach-Rynku – młyn o napędzie elektrycznym wybudował w 1947 r. Andrzej Plecha, który pełnił wówczas funkcję wójta gminy. Jest to budynek drewniany, piętrowy, konstrukcji ryglowej, kryty blachą. Młyn wyposażony jest w razowiec, żuber i walcę. Po śmierci A. Plechy młyn przejął i prowadził jego syn Leszek. Od lat 70. minionego wieku młyn jest nieczynny, nadal posiada wyposażenie, jednak ulega stopniowej degradacji.

Młyn w Dzierzkowicach-Woli ☛ – obiekt znajduje się nad rzeką Wyżnicą, przy drodze w kierunku Wolskiego Boru. Budynek drewniany, w dobrym stanie. Jak podają kroniki, wodny młyn w tej części Dzierzkowic istniał już w XVI wieku. Obecny młyn elektryczny to stosunkowo „nowy” budynek, bo odbudowany ze zniszczonego starego, który doszczętnie spłonął w lipcu 1944 r., podpalony przez wycofujące się wojska niemieckie. Już pod koniec tego samego roku Aleksander Milek przystąpił do odbudowy spalonego młyna, który został uruchomiony w 1945 r., i dzierżawił go do 1949 r. W następnych latach młyn został zelektryfikowany, rezygnując z czasem z napędu wodnego. Wyposażenie młyna stanowią: razowiec, żuber, jeden zestaw wałów podwójnych 800. Aktualnie młyn dzierżawi Mieczysław Milek, który przejął go po Grzegorzu Miłku.

Kuźnia w Dzierzkowicach-Górach – istniejąca od 1918 r. – budynek drewniany, zniszczony upły-wem czasu, użytkowany od daty powstania przez właścicieli z rodziny Burdów, od 1955 r. do dziś przez Bogdaną Burdę. W XX wieku wykonywano tam większość robót naprawczych maszyn i urządzeń gospodarskich. Sporządzano części do narzędzi użytku codziennego wykorzystywanych przez miejscową ludność. Praca przynosiła dość wysokie zyski. Jedyną niedoskonałością tejże kuźni była niemożliwość podkucia koni. Współcześnie kuźnia chyli się ku upadkowi. Istniejąca ponad 80 lat działalność kowalska powoli zanika. Właściciel, nie mogąc utrzymać się z niskich dochodów, poprzestał na kontynuowaniu swego zawodu tylko dla własnych potrzeb. Na stan techniczny budynku kuźni wpływ wywarły także powodzie, w tym ta z 1969 r., związana z oberwaniem chmury nad Dzierzkowicami.

Kuźnia w Dzierzkowicach-Podwodach – murowana kuźnia z 1955 r. – budynek mniej zniszczony niż w Dzierzkowicach-Górach, zadbany, wciąż użytkowany przez właścicieli. Obecny właścicielem jest Piotr Suda. W drugiej połowie XX wieku wykonywano tam większość robót naprawczych maszyn i urządzeń gospodarskich, podkuwano konie, sporządzano części do narzędzi użytku codziennego, a także udoskonalenia pracy lokalnej ludności. Współcześnie kuźnia nadal wykorzystywana jest przez okolicznych mieszkańców do robót kowalskich, choć już w mniejszym stopniu. Właściciel poprzestał na kontynuowaniu swego zawodu tylko na potrzeby własne i sąsiadów, a to głównie z powodu małej opłacalności i drogich, często niedostępnych, narzędzi kowalskich i koks.

Cegielnia w Wyżnicy ☛ – zbudowana została jeszcze przed II wojną światową. Była piątą, kolejną powstałą w rejonie, po 4 kraśnickich. W okresie powojennym wchodziła w skład LPCB z siedzibą w Lublinie. Bazowała na doskonałej jakości miejscowym surowcu lessowym. Do czasów współczesnych po cegielni pozostał jedynie, wyraźnie górujący nad okolicą, komin pieca do wypalania cegły.

Planowany rezerwat przyrody „Grabowy Las” ☛ zajmuje północno-zachodnią część odosobnionego uroczyska leśnego, na skraju miejscowości Dzierzkowice-Góry. Łączna powierzchnia projektowanego rezerwatu wyniosłi 40,37 ha, z tego na lasy przypada 40,10 ha, a na tereny niezalesione 0,27 ha. „Grabowy Las” należy do kategorii rezerwatów częściowych, krajobrazowo-leśnych. Głównym celem ochrony w rezerwacie jest wyjątkowo silnie pocięty obszar lessowy w formie wąwozów i suchych dolin. Rosnące tam wielogatunkowe lasy liściaste należą do rzadko występującego w Polsce grądu lipowo-jaworowego w odmianie wąwozowej. Na uwagę zasługują liczne stanowiska rzadszych i chronionych roślin oraz kilkanaście pomników okazów drzew. Łącznie występuje około 20 gatunków drzew, 10 krzewów, 100 półkrzewinek i roślin zielnych i ponad 20 mszaków. Do najbardziej interesujących roślin należą: wawrzynek wilczyłowy, widlak wroniec, paprotnica krucha, zdrojówka rutewkowata, parzydło leśne, groszek wschodniokarpacki, barwinek pospolity, lilia złotogłów, storczyki gnieźnik leśny i podkolan zielonkawy, kruszyna pospolita, kalina koralow. Znaczne regionalne walory geobotaniczne posiadają: lipa szerokolistna, dąb bezszypulkowy, jawor i wiąz górski. Spośród najpotężniejszych zachowanych drzew jeden okaz dębu szypułkowego zarejestrowany jest od 1976 r. jako pomnik przyrody. Rezerwat ten stanowi także doskonałą remizę dla różnorodnej zwierzyny leśnej z pogranicza biocenozy leśnej i polnej. Szczególnie licznie występują tam chronione gatunki ptaków lęgowych i przelotnych. Projektowany rezerwat z uwagi na malowniczo pocięty wąwozami teren i występujące tam lasy liściaste ze starymi przestojami drzew doskonale nadaje się do celów rekreacyjnych.

Obok wspomnianego grądu na południe od rzeki Wyżnicy rozciąga się jeszcze kilka innych skupisk leśnych, głównie w miejscowościach Sosnowa Wola i Wyżnica. Jednak największy obszar leśny w gminie, tzw. **Zwierzyniec** rozciąga się w północnej części gminy pomiędzy Terpentyną i Dzierzkowicami-Rynkiem a Urzędowem. Łącznie skupiska leśne stanowią czwartą część powierzchni gminy.

Dawna kopalnia piasku „Sosnowa Wola” ☛ – piaszczysty obszar śródleśny położony na zachód od Sosnowej Woli i na północ od Dębiny. W niezbyt odległej przeszłości funkcjonowała tam kopalnia piasku. Obecnie teren po eksploatacji surowca stopniowo pokrywa się roślinnością. Jednak do dziś można zobaczyć rozległe piaszczyste pagórki przypominające nadmorskie wydmy.

Wzniesienia i punkty widokowe

„Góra Ogonowskiego” ☛ – wysoka skarpa o znacznej stromiznie, szczególnie od strony wschodniej, znajdująca się w Dzierzkowicach-Górach. Opada ku dolinie rzeki Wyżnicy ostrą krawędzią porośniętą mieszanym drzewostanem, co sprawia, że miejsce widokowo przypomina krajobraz niskich gór.

Punkt widokowy w Wyżnicy-Kolonii – punkt umiejscowiony na polach w południowej części wioski na wysokości bezwzględnej ok. 250 m n.p.m. Można stąd podziwiać panoramę Kraśnika i okolicznych miejscowości.

Punkt widokowy w Krzywiu ☛ – miejsce o wysokości bezwzględnej ok. 220 m n.p.m. w pobliżu gminnej asfaltowej drogi, łatwo więc do niego dotrzeć. Cudowny widok przede wszystkim na staw w Krzywiu, jak również na przeciwny południowy stok doliny rzeki Wyżnicy.

Punkt widokowy w Terpentynie – punkt znajdujący się wśród pól, przy drodze gminnej, na wysokości bezwzględnej około 210 m n.p.m. Rozległy widok: na dolinę rzeki Urzędówki i Wolski Bór na północy, poprzez stawy w Dzierzkowicach-Woli na zachodzie, na obszary rolnicze w Dzierzkowicach-Zastawiu na południowym zachodzie.

Punkty widokowe na zastawskich polach – miejsca o wysokości bezwzględnej około 240 m n.p.m. położone przy polnych drogach na północ od zachodniego krańca Ludmiłówki. Rozciąga się stąd szeroka panorama obszarów użytkowanych rolniczo. W oddali widoczna zwarta zabudowa Ludmiłówki oraz niewielkiego przysiółka Aleksandrów Osada w gminie Gościeradów.

Opracował: Stanisław Cieślík

Walory przyrodnicze

Urzeźbienie terenu gminy Dzierzkowice jest efektem procesów działających w trzeciorzędzie i czwartorzędzie. Obszar ten zalicza się do mezoregionu Wzniesienia Urzędowskie, stanowiącego zachodnią część Wyżyny Lubelskiej. Najwyższe wzniesienia terenu w obrębie gminy wynoszą ponad 250 m n.p.m. i znajdują się w Ludmiłowie. Tereny położone najniżej – ok. 150 m n.p.m. – znajdują się w północno-zachodniej części gminy we wsi Sosnowa Wola.

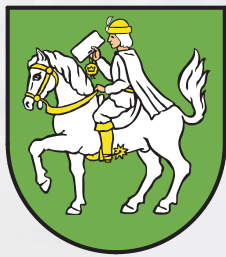
Centralną część obszaru gminy zajmują płaska szeroka dolina Wyżnicy o układzie SE–NW. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest wyraźna asymetryczność rzeźby w stosunku do doliny rzeki Wyżnicy. Rzeźba rozciągająca się na północ od doliny jest typowa dla Wzniesień Urzędowskich. Są to wzgórza o łagodnie opadających ku dolinie Wyżnicy zboczach.

W południowej części obszaru gminy zasadniczy typ rzeźby terenu ulega zmianie. Zbocza wzgórz opadających ku dolinie Wyżnicy od południa odznaczają się znacznymi spadkami. Występujące tu formy są charakterystyczne dla obszarów o podłożu lessowym lub lessopochodnym. Wzniesienia lessowe porozczane są licznymi wąwozami powstałymi na skutek erozji wód płynących okresowo podczas ulewnych opadów oraz wioną z topniejących śniegów. Część wąwozów pełni funkcję głębocznic.

„Woduniec” ☛ („Woduńca”) – wąwóz lessowy rozciągający się na przestrzeni około 1 km, przecina-jący pola uprawne w miejscowości Dzierzkowice-Góry. Najłatwiej do niego dotrzeć, kierując się od „Górzańskiego Wygonu”, z którym łączy się u swego wylotu. „Woduniec” jest niezwykle interesującym wąwozem pod względem geologicznym. W wielu miejscach mają tam swe wychodnie mezozoiczne skały wapienne, ze śladami dawnej fauny morskiej. Przy odrobinie szczęścia można znaleźć skamieniałe belemnity, fragmenty skorup i odciski skalne amonitów. O obecności rud żelaza w skałach świadczy ich rdzawe zabarwienie oraz pojedyncze żelaziste konkrekcje. Możemy tam też doskonale zaobserwować charakterystyczny dla obszarów lessowych proces erozji wąwozowej, który nasilił się w ostatnich latach na skutek niszczenia profilu gleby przez ciężkie maszyny rolnicze. O intensywnej działalności rolniczej na tym terenie świadczy znajdująca się na wschód od wąwozu malownicza głębocznica.

„Zlamany Most” ☛ („Kurnikowy Dół”) – głęboki wąwóz lessowy porośnięty wiekowymi drzewami liściastymi, znajdujący się w północno-zachodniej części „Grabowego Lasu”. Wąwóz przecina asfaltową szosę pomiędzy Dzierzkowicami a Ludmiłówką. „Zlamany Most” posiada nie tylko walory krajobrazowo-turystyczne. Niedgdy przejazd przez wąwóz umożliwiał drewniany most, który uległ zniszczeniu. Po wielu, wielu latach wybudowano betonowy przepust oraz wysoki nasyp zmniejszający spadek terenu, lecz jednocześnie dzielący wąwóz na dwie części. „Zlamany Most” od wieków otoczony jest nimbem tajemniczości i związany z wieloma legendami i tajemnicami. O miejscu tym opowiadano zasłyszane i doświadczone przygody: o śmierci kochanków w związku z załamaniem się mostu; o tym, że o północy pieje tutaj kur – stąd czasem używana jest zamiennie nazwa wąwozu „Kurnikowy Dół”, gdzie hukają sowy, pojękują dusze pokutujące i zawodzą wilki. Wielu opowiadań o tym miejscu, w tym tragicznych, dostarczyła również ostatnia wojna.

„Malcowy Dół” („Pańskie Doły”) – przepiękny lessowy wąwóz, czy też raczej parów o płaskim dnie i zboczach porośniętych drzewami liściastymi: lipą, jesionem i innymi, położony na pograniczu Terpentyny i Dzierzkowic-Zastawia, w niewielkim oddaleniu od szosy z Dzierzkowic w kierunku Józefowa nad Wisłą. Wąwóz jest zadbany; swoim wyglądem przypomina park. Jego dno jest regularnie koszone. Bardzo chętnie odwiedzany przez okolicznych miłośników pieszych wędrówek i przyjacielskich spotkań przy ognisku. Ze względu na swe walory przyrodnicze obszar warty objęcia częściową ochroną.

GMINA DZIERZKOWICE

MAPA TURYSTYCZNO-KRAJOBRAZOWA

1 : 30 000

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY